

Határtalanul!

HAT-KP-1-2023/1-000698

Budapest I. Kerületi Szilágyi Erzsébet Gimnázium

2024. június 3-7.

2024. június 3. hétfő

Kora reggel izgatottan gyülekeztünk a gimnázium előtt, hosszú út várt ránk. Első hosszabb megállónkat a Királyhágónál tartottuk, amely a Partium területét választja el a történelmi Erdély területéről. Következő pihenőnk Bánffyhunyad volt, amely a hímzéséről és a fafaragásról elhíresült Kalotaszeg központja. A város nevezetességei a „cigánypaloták”, a különböző roma közösségek, családok által épített hivalkodó és giccses pagoda stílusú palotaszerű épületek. Többségük befejezetlen, elsősorban nem lakhatási céllal építik, leginkább státuszsimbólum a közösségben. A város másik nevezetességét megtekintettük, a XII. században épült református templomot. A templom román stílusban épült, az egyik falon Jézus életét ábrázoló freskótöredék látható, de az átépítéseknek köszönhetően több stílusjegy megfigyelhető. A mennyezeti fa kazetták életfákat, egzotikus állatokat, gyümölcsöket ábrázolnak. A legutóbbi felújítás során a padok alatt a Bánffy család kriptáját találták meg, és azt is megtudtuk, hogy az istentiszteletek során ma is használt orgona az orgonamester 126. elkészült darabja volt. Érdekesség, hogy a mester életcéljául 200 orgona elkészítését tűzte ki, de a 199. orgona készítése során elhunyt. Ezután még hosszú utazás várt ránk a szálláshelyünkig, vacsorára érkeztünk meg Korondra.

június 4. kedd

Kedden egy csodás napra ébredtünk. Az első programunk az volt, hogy elmentünk a közeli sófeldolgozó üzembe, ahol megtudtuk, hogy a kb.35 kilós hegyből kibányászott sótömbből hogyan lesz konyhasó. Az első lépés az, hogy a sótömböket lepakolják az üzem elé, ahol a tiszta, fehér só egy gép segítségével apróra darálják. Azt is megtudtuk, hogy parajdi só 84 féle ásványi anyagot tartalmaz. A sötétebb színű sóból szappant, fürdőbombát, és több mint 300 féle illatú fürdősót készítenek. Ajándékba kaptunk egy kiló sót, majd vettünk pár dolgot az üzem boltjában.

Ezután utunk Szovátára vezetett, az üdülőfalun keresztül megközelítettük, majd körbesétáltuk a Medve-tavat. A Medve-tó 1875-ben keletkezett és 1901-ben fedezték fel. A tó sós, de a tetején van egy réteg, ami édes vízű, ezért a tetején kacsák is úszkáltak. A vize meleg, felfedezésekor 16 m mélységben 80 Celsius fokot mértek. Az elmúlt száz évben egyre többen költöztek a településre. Amúgy a tó egy sóbánya felett van, ezért sós a vize. A fürdőzési időszak nagyon rövid, kb. 2-3 hónap egy évben, mert a fürdőző emberek felkavarják a vizet, ami miatt az édes és a sós réteg összekeveredik, ami miatt csökken a víz hőmérséklete. A tó vizét gyógyászati célra is használják, kiváló reuma és meddőség kezelésére. Nevét pedig onnan kapta, hogy a tó alakja egy kiterített medvebőrre hasonlít.

A Medve-tó körbesétálása után visszabuszoztunk Korondra, ahol egy helyi sajátosságról kaptunk ízelítőt. Máté Albert és családja ma már inkább dísz tárgyak készítésével és a taplófeldolgozás bemutatásával foglalkoznak. Ez a mesterség 1895-ben honosodott meg Korondon. A világon egyedül ezen a településen foglalkoznak taplászattal. A mesterségben elsőnek nagyobb sikereket Máté Albert nagyapja, Gálffy Sámuel ért el, akinek már kiállításai voltak és számos díjat is nyert. Maga Máté Albert már gyermekkor óta ismerkedik a mesterséggel. A tapló a bükkfa gombás megbetegedése. Begyűjtéséről fontos tudnivalók: 1000-2000 méter magasban található meg a gomba, egy darab 5-6 kg.-s is lehet, begyűjtése általában 2-3 napig tart. A begyűjtött taplókat három hétig érlelik, amíg egy szürkés-barnás penészréteg meg nem jelenik rajta. Feldolgozása a következőképpen zajlik: A taplókról egy sarlóval lefaragják a védőréteget, ami egy teknőspáncélhoz hasonlít. Ezután a kukacos részeket kivágják. Egy fabuzogánnyal átütögetve kinyújtják, így egy vékony, puha anyagot kapunk, ami önmagában jó kötszernek, de további vasalással és díszítésekkel számos dísz tárgy készíthető belőle, például kalapot is készítenek.

A taplófeldolgozás bemutatása után következett az ebéd. Amikor a helyszínre értünk, már meg voltak terítve az asztalok mindenféle jóval. Helyet foglaltunk az asztalok mellett, és miután elmondtak minden tudnivalót, hozzáfogtunk a lakomához. A finom házi (jellegű szeletelt) kenyér, a sajtok, a lekvárok, zsír és a tea illata csak úgy keveredett a levegőben. Minden nagyon finom volt. Megtelt pocakkal a kertben hűsöltünk, és a hintaágyakon kajakórába eshettünk.

De a nap még nem ért véget, újabb kalandok vártak ránk. Rövidebb utazás után megérkeztünk Fehéregyházára, ahol megtekintettük a Petőfi Sándor emlékmúzeumot. Először bementünk egy telekre, ahol volt egy kert, pár szobor. A múzeum munkatársa elmesélte az 1848-49-es szabadságharc híres csatáját, amely tévesen a segesvári csata néven rögzült a történelemben. Azt is elmondta, hogy eredetileg hol halhatott meg Petőfi, és hogy mi történt. Azt is megtudtuk, hogy egy tömegsírban vannak eltemetve a honvédek a telek alatt. A telken egy nagy virágos kert volt, a fő attrakció rajta egy nagy Petőfi szobor, és egy turul emlékmű.

A "múzeumon" belül rengeteg kép és írás volt arról, hogy milyen körülmények között folyt a felkészülés és a harc, valamint Petőfi versei közül egy pár, ezen kívül még egy terepasztal arról, ahogyan a csata folyhatott, ami nagyon érdekes volt. Végül még lehetőségünk volt körbesétálni a helyszínen, és ezután tovább mentünk Székelyderzsre.

A település az unitárius templomáról híres. Az idegenvezetőnk mesélt nekünk erről a szép, XIII. században épült templomról, amelynek a belsejében minden kék és fehér volt, amely színek az unitárius vallás jelképei, ilyen színre festették a padokat, és a dalos könyvek borítói is kék-fehérek voltak. A templom eredetileg római katolikus templomként szolgált, a szászok és a székelyek is magukénak vallják. A templomot freskók is díszítették, amelyek a lányrabló kun legendáját örökítették meg, Szent László királyunk életéből. Mint azt megtudtuk, a freskók 1419-ben készültek, nagy részük kiváló állapotban fennmaradt, egy részét elmosta az árvíz. A templom udvarán pedig egy szekérrel húzott tűzoltóautót is láthattunk a múlt századból.

Fárasztó, de nagyon tartalmas nap után jólesett korondi szállásunkon a finom vacsora.

június 5. szerda

A mai napon egy másfél órás utazás után megérkeztünk első programunk helyszínére, Csíkszentsimonra, a Csíki Chips és Sörgyárba. Az ott dolgozó hölgy szeretettel köszöntött minket, majd elindultunk körbejárni a gyárat. Először betekintést nyerhettünk abba a hatalmas helységbe, ahol a feldolgozásra váró burgonyákat tárolják. Itt a körbevezetőnk tömören és izgalmasan elmondta a főbb tudnivalókat. Ezután folytattuk utunkat a gyár látogatók számára kialakított részében. Itt is rengeteg érdekességet hallottunk és láttunk arról, hogyan készülnek a chipsek. Számunkra az volt a program legjobb része, hogy a végén mindenki kapott egy zacskó Csíki Chipset, ami nagyon finom volt.

Majd folytattuk utunkat Csíksomlyóra, ahol megtekintettük a kegytemplomot és a benne található Mária-kegyszobrot. A kegytemplom története a XV. századig nyúlik vissza, gótikus stílusban a ferencesek kezdték el építeni, a székelyek és Hunyadi János jelentős anyagi hozzájárulásával. A példátlan összefogás elismeréséül a pápa búcsút ajándékozott a falunak. 1661-ben török betörés történt, 1804-ben kezdték el építeni az új, barokk stílusú, duplatornyos

templomot, amelyet 1874-ben adtak át és szenteltek fel. A híres Mária-kegyszobor 2,27 m magas, cédrusfából faragták, majd arannyal vonták be, feltételezhetően az 1510-es években készült, és számos monda, legenda és csoda övezi. Az 1661-es török betöréskor a török vezér nyolc ökörrrel sem tudta elmozdítani a helyéről, ezért dühében két vágást ejtett a szobor arcán és nyakán. A sebeket többször próbálták eltüntetni, restaurálni, de mindig újra megjelentek. A monda szerint Mária arckifejezése megváltozik veszélyesetén, ezzel figyelmeztetve a lakosokat, továbbá könnyeket és vért is sírt a legenda szerint. Egy másik legenda szerint aki megérinti a szobrot, az meggyógyul. 1990 után a búcsújáró hely az összmagyarság búcsújává vált, pünkösdkor 400-500 ezer ember is ellátogat a helyszínre.

Ezután utaztunk tovább az 1000 éves határhoz, a történelmi Magyarország legkeletibb határához. Az odaút nagyon izgalmas volt, mert gyönyörű tájakon át utaztunk, láttunk például egy nagyon szép víztározót, illetve káprázatos dombokat, rajta legelésző tehenekkel. Az 1000 éves határ pontosan a régi Magyarország határát jelzi. Ott található egy vasúti őrház, amelyhez egy érdekes történet is fűződött, ami így szól: a 2000-es években felújították az őrházat, és rendeztek egy átadási ünnepséget, amelyre a helyi csángó és székely lakosság köréből 1000-1200 látogató megjelenésére számítottak, azonban 40-50 ezer vendég érkezett, köztük sok magyar a határon túlról is, ami a románok körében nagy felháborodást keltett. Az őrház történetéről, és a benne berendezett kiállításról egy nagyon kedves idős úr, Guszti bácsi tartott egy rövid előadást, amit nagyon élvezetes volt hallgatni! A program után hosszú utazás várt ránk vissza a szálláshelyre, vacsora után egy rövid szusszanás után a helyi művelődési házban egy folklór est várt még ránk.

Az esten először egy úr bemutatta a közönséget, és kérdezett néhány dolgot a Határtalanul programról, amelynek keretében mi is eljuthattunk Erdélybe. Majd a Korondi Szakközépiskola igazgatója mesélt Korondról, a korondi emberekről és az itteni oktatásról. Azután a polgármester úr felolvasott egy szöveget a trianoni békéről, az okairól és a következményeiről, beszélt a közelgő választásokról is, amit mi értetlenül hallgattunk. Utána egy zenekar eljátszott egy pár dalt, és három lány népdalokat énekelt. Két ember táncolt, és a végén fel lehetett menni a színpadra, és megtanították a tánc alaplépéseit. A tánc után a vállalkozó szellemű diákokat nem engedték le a színpadról, hanem felszólításra közösen elénekeltünk a Himnuszt és a székely himnuszt, és egy általunk nem ismert dalt. Az előadás után mindenki kapott farsangi fánkot.

június 6. csütörtök

Reggeli után először egy közeli településre utaztunk, és busszal körbementünk egy tó körül, amelyben egy templomot láttunk. Az idegenvezetőnk elmesélte, hogy ez egy olyan városnak a maradványai, ami sajnos az 1980-as évek végén megsemmisült. Leszálltunk a buszról, és ott várt minket a programvezetőnk, aki nagyon szenvedélyesen elmesélte a falu szomorú történetét, ami röviden arról szólt, hogy a román kormány leromboltatta a falut, hogy víztározót építsen helyette. Majd meglátogattuk a falu emlékét őrző kopjafás emlékparkot, amelyben Bözödújfalun minden házának emlékét egy kopjafa őrzi, 169 kopjafát számoltunk meg a parkban, ezután tovább utaztunk a szomszédos településre, Kőrispatakra.

Kőrísfalva a szalmakalap készítés fővárosa, az itteni emberek már több évszázada ebből a mesterségből élnek meg. A faluban nincsen semmilyen közlekedési járat, ezért a szalmakalap készítés 100%-ban az emberek kreativitásának a műve. Bemutatták nekünk, hogyan készül a szalmakalap. Először fonatokat fontak az ott dolgozó asszonyok, amelyek önmagukban könyvjelzőként is használhatók, majd a fonatokat összevarrták. Egy kalap elkészüléséhez 15

méter fonat szükséges. Ezután előkészített csillagokból angyalokat készítettünk, majd megtekintettük a múzeumot. Majd falutúra következett, a programot pedig egy finom lángos-ebéd zárta.

Kőröspatakról az utunk Farkaslakára vezetett, Tamási Áron szülőházához. Az író 1897. szeptember. 20.-án Farkaslakán született. Tizenegyen voltak testvérek de belőlük csak 5-en éltek meg a felnőttkort. Tamási Áron azért tanulhatott, mert bal hüvelykujját ellőtte egy pisztollyal, ezért nem tudott dolgozni, és így az eredeti tervek szerint nem ő maradt otthon, hogy ellássa idősödő szüleit. Mindezeket a ház gondnokától tudtuk meg, majd körbe néztünk a szülőházban, ahol megcsodálhattuk kedvenc személyes tárgyait is. A szülőháza után meglátogattuk Tamási Áron sírját is, ahol koszorút helyeztünk el.

A nap utolsó programja a korondi tőzegláp megtekintése volt. A túrát lovaskocsizással kezdtük el, ami 15 percig tartott a természetvédelmi területig. Nagyon hangulatos volt a tájjal együtt. A Fenyőközi Tőzeglápnál végigjártuk a tanösvényt körülbelül 10 perc alatt. Kicsit rövidnek véltük a járható ösvényt. Azt tudtuk meg, hogy a tőzeg a legpuhább szénfajta. A szénfajta, mivel tápanyagban szegény, kevés növényzetet képes eltartani, és kicsi az állatvilága is. Visszafele is lovaskocsival mentünk. Hazafelé menet megálltunk Korond központjában, ahol a helyi árusoknál ajándékokat vásárolhattunk szeretteinknek. Az utolsó este is, ahogyan a korábbi esték is, közös játékkal, kvízzel telt.

június 7. péntek

Az utolsó napon már csak a hazautazás fáradalmi maradtak, de nagyon jól éreztük magunkat Erdélyben!

